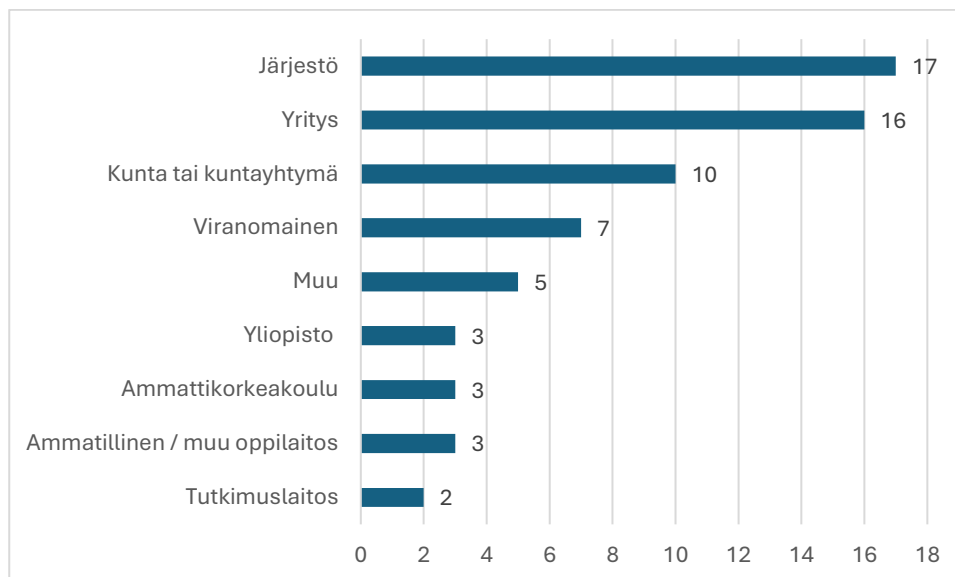

Kokonaisturvallisuuden klusterin loppukysely sidosryhmille

Hankkeen kohderyhmät

Kohderyhmät ovat kehittämistarpeisiin vastaamisen kannalta keskeisiksi tunnistettuja toimijoita alueella edustaen oppi- ja tutkimuslaitoksia, viranomaisia ja elinkeinoelämää. Näiden lisäksi hankkeessa on aktivoitu kolmatta sektoria. Hankkeen toimintaan on osallistunut kaikkiaan 66 organisaatiota. Kohderyhmät ovat olleet hyvin edustettuina ohjausryhmässä. Hankkeessa on järjestetty kohderyhmiä, kuten kärkealoja, tavoittavia tilaisuuksia, tapahtumia ja työpajoja, jotka ovat mahdollistaneet yhteisen tiedonjaon ja kehittämisen. Keski- ja Ylä-Savon alueella on tavoitettu kattavasti yrityksiä, joilla on tunnistettu potentiaalia kokonaisturvallisuuteen kytkeytyvässä tekemisessä. Lisäksi kokonaisturvallisuuden tematiikkaa ja sen liittymäpintoja on avattu relevanteissa yhteyksissä eri foorumeilla.

Kuvio 1. Yhteiskehittämiseen osallistuneet organisaatiot.

Hankkeen kehittämistarpeet

Hankesuunnitelmassa linjatut kehittämistarpeet kohdistuvat seuraavien hankkeen vaikuttavuustavoitteiden toteutumiseen:

- Kriittisten alojen toimitusketjut ja alueellisen huoltovarmuuden vahvistaminen
- Osaamisen huoltovarmuus
- Turvallisuus- ja kaksikäyttöteknologioiden alueellisten vahvuuksien tunnistaminen
- TKI-toiminnan resurssien ja strategisuuden vahvistaminen

- Kokonaisturvallisuuden toimintaympäristön ennakkoinnin systemaattinen kehittäminen, mikä edistää jatkuvuuden hallintaa sekä alan kysynnän ja kehitysmahdollisuuksien tunnistamista
- Infrastruktuuri- ja logistiikkatarpeiden esilläpito ja perustelut

Sidosryhmien näkemykset hankkeen tuloksista ja vaikuttavuudesta

Kokonaisturvallisuuden klusterin sidosryhmille toteutettiin loppukysely 19.8.–15.9. Kyselyllä selvitettiin sidosryhmien näkemyksiä hankkeen tuloksista ja vaikuttavuudesta Pohjois-Savossa. Hankkeen tavoitteena on ollut edistää kasvuhakuista ja työllistävää yritystoimintaa tunnistamalla Pohjois-Savon kärkialojen vahvuudet ja kehittämistarpeet turvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmista, kehittämällä yhteistyötä elinkeinoelämän, opetuksen ja tutkimuksen sekä viranomaisten välillä sekä kehittämällä turvallisuushkien tunnistamista alueellisessa ennakkointityössä yritysten ja viranomaisten tarpeisiin.

Kyselystä viestittiin suoraan keskeisille sidosryhmille ja tiedotettiin kokonaisturvallisuuden klusterin elokuun uutiskirjeessä.

Taustatiedot

Kyselyyn (ks. LIITE 1 Kokonaisturvallisuuden klusterin loppukysely sidosryhmille) vastasi 19 henkeä. Kolmasosa vastaajista edusti julkishallintoa ja kolmasosa tutkimusta ja opetusta. Lisäksi edustettuina olivat järjestöt, yksityinen sektori sekä muut alat (ks. Kuvio 1.).

Kuvio 2. Vastaajien edustamat alat.

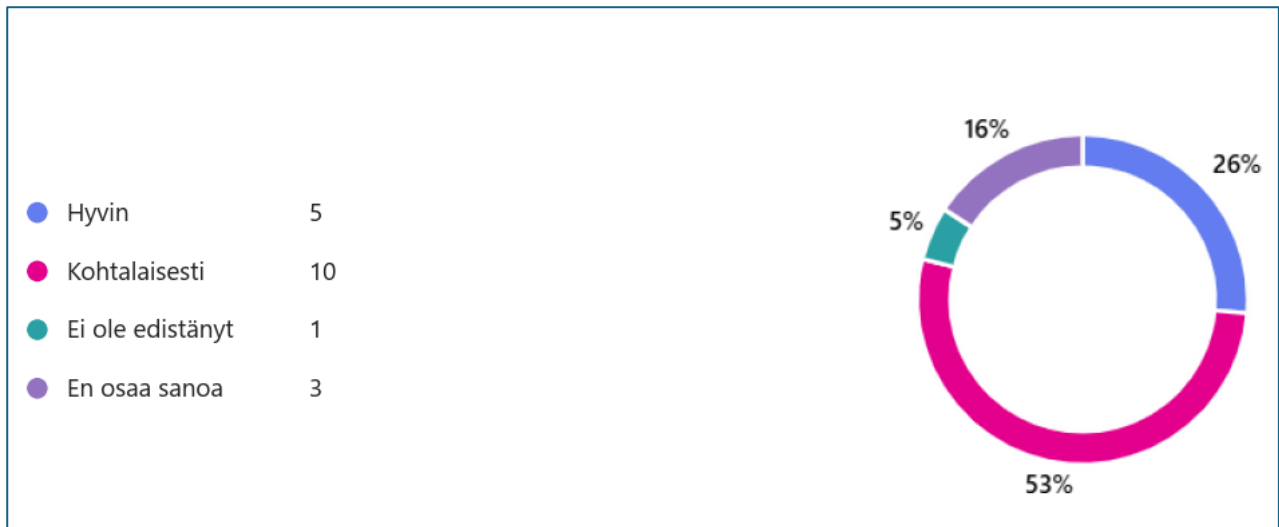
Kärkitoimialoista ruokajärjestelmää edusti neljä vastaajaa ja kone- ja energia-alaa samoin neljä vastaajaa. Muut alat eivät olleet vastaajien joukossa edustettuina.

Kokonaisturvallisuuden klusteri -hankkeen vaikuttavuus

Hankkeen vaikuttavuus Pohjois-Savon aluekehityksessä

Vastaajia pyydettiin arvioimaan (ks. LIITE 1 Kokonaisturvallisuuden klusterin loppukysely sidosryhmille) missä määrin he kokivat hankkeen edistäneen Pohjois-Savon aluekehitystä.

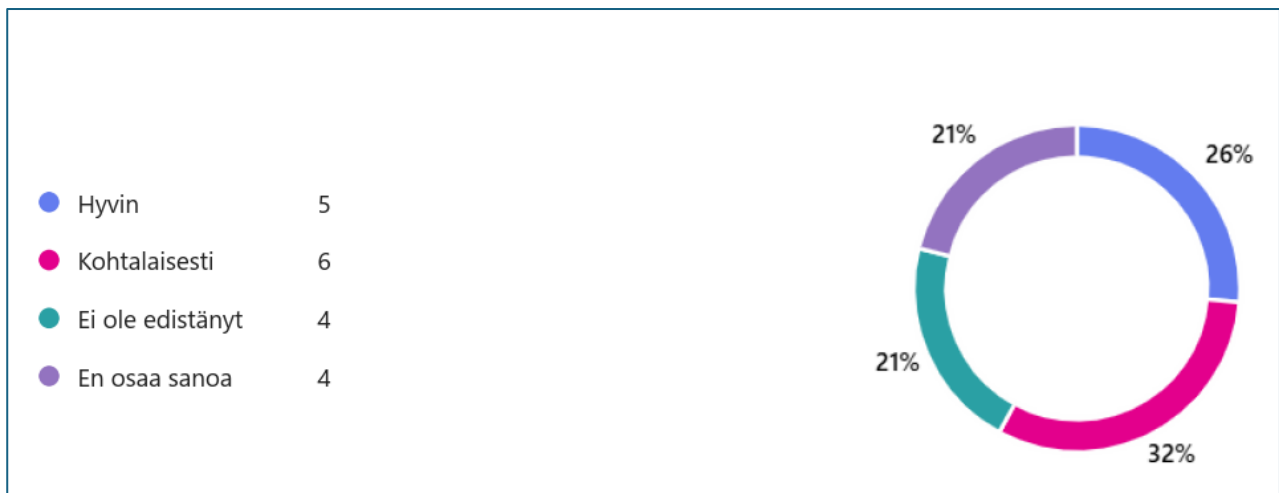
Neljäsosa vastaajista arvioi hankkeen edistäneen aluekehitystä hyvin ja puolet vastaajista koki hankkeen vaikuttaneen kehitykseen kohtalaisesti. Yksi vastaajista arvioi, että hankkeella ei ole ollut vaikutusta.

Kuvio 3. Vastaajien kokemus hankkeen onnistumisesta Pohjois-Savon aluekehityksen edistämisessä.

Hankkeen vaikuttavuus vastaajan toimialan kehityksessä Pohjois-Savossa

Vastaajilta kysyttiin myös, missä määrin he kokivat hankkeen vaikuttaneen oman toimialansa kehitykseen Pohjois-Savossa. Neljäsosa katsoi hankkeen edistäneen toimialansa kehitystä hyvin ja kolmasosa kohtalaisesti. Viidesosan mukaan hankkeella ei ollut vaikutusta oman toimialan kehitykseen.

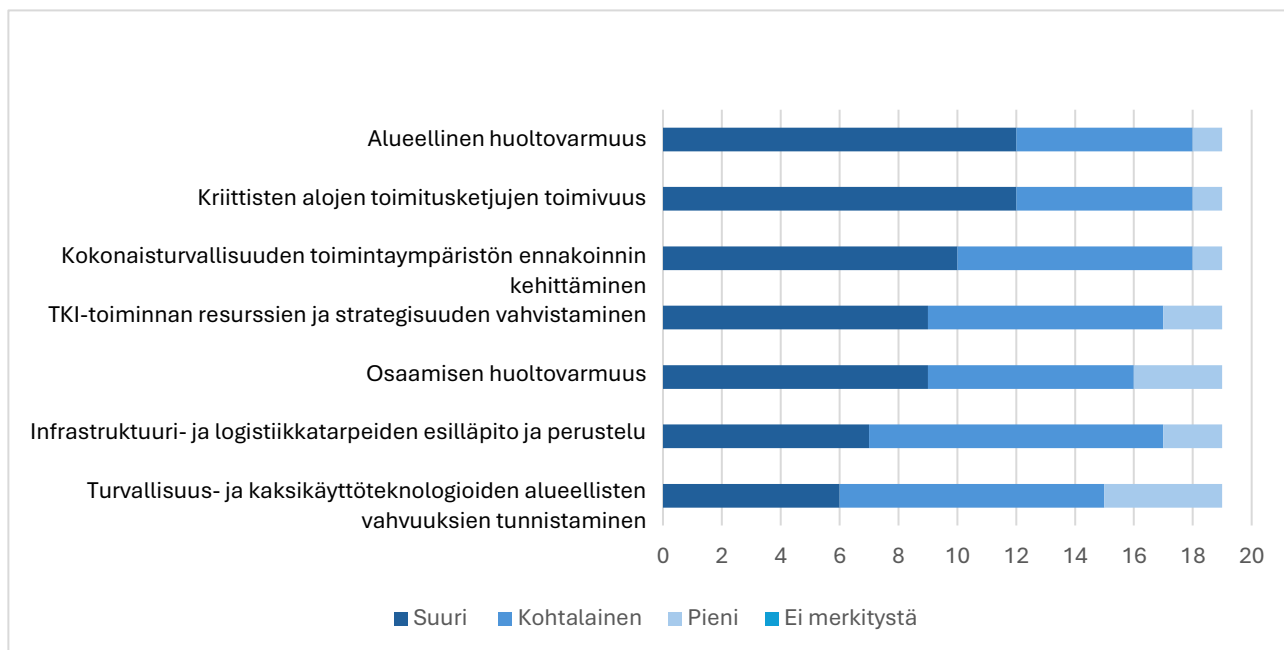
Kuvio 4. Vastaajien kokemus hankkeen onnistumisesta oman toimialan kehityksen edistämisessä Pohjois-Savossa.

Hankkeen kehittämistyön kohteena olleiden kokonaisuuksien merkitys vastaajan toimialalla

Vastaajilta tiedusteltiin hankkeen keskeisten kehittämistyön kohteina olleiden elinkeinopoliittisten kokonaisuuksien merkitystä heidän omalla toimialallaan.

Neljä viidestä vastaajasta näki kokonaisuuksien merkityksen pääsääntöisesti suurena tai kohtalaisena. Erityisesti alueellinen huoltovarmuus ja kriittisten alojen toimitusketjujen toimivuus. Näin koki kaksi kolmesta vastaajasta. Infrastruktuuri- ja logistiikkatarpeiden esilläpitoa ja perusteluita sekä turvallisuus- ja kaksikäyttöteknologioiden alueellisten vahvuuksien tunnistamista ei taas mielletty vastaajien omilla aloilla yhtä tärkeiksi vain kolmanneksen mieltäessä niiden merkityksen suurena.

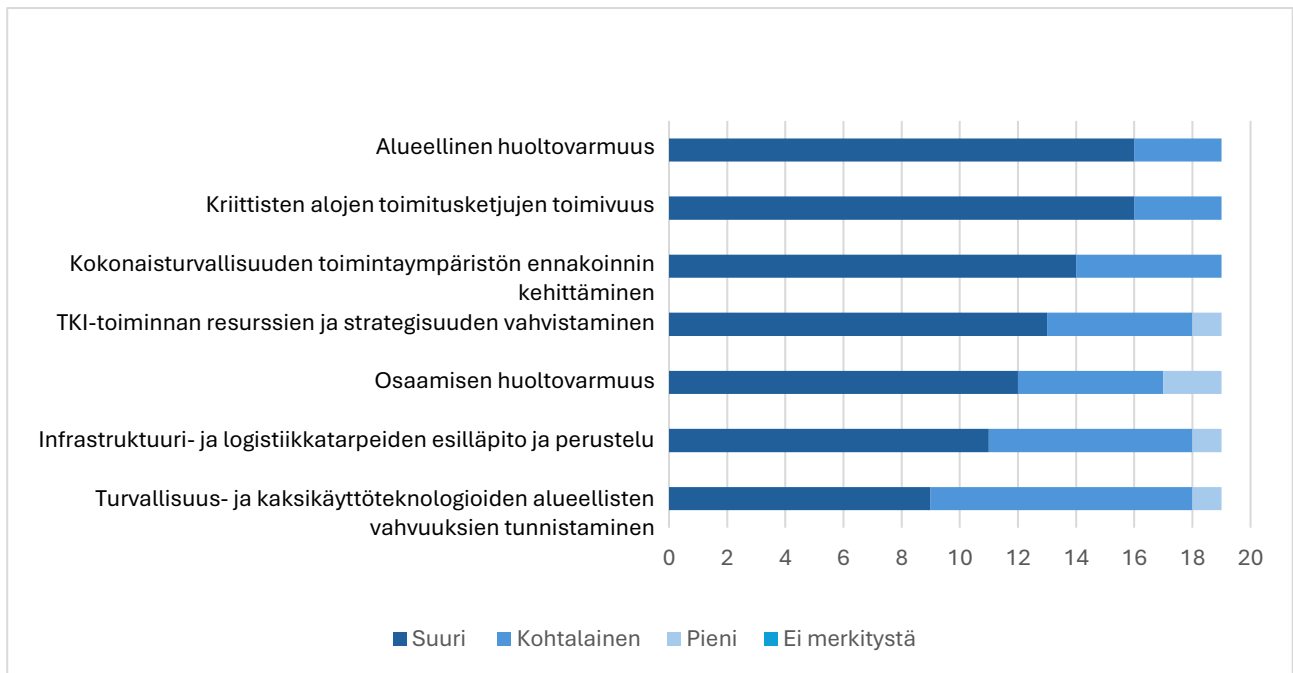
kokonaisturvallisuuden toimintaympäristön ennakkoinnin kehittäminen tunnistettiin omalla toimialalla tärkeinä kokonaisuuksina.

Kuvio 5. Vastaajien antama merkitys hankkeen kehittämistyön kohteena olleille kokonaisuuksille omalla toimialalla.

Hankkeen kehittämistyön kohteena olleiden kokonaisuuksien merkitys Pohjois-Savolle

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kehittämistyön kohteina olleiden kokonaisuuksien merkitystä koko Pohjois-Savon alueelle. Vähintäänkin yhdeksän kymmenestä koki hankkeessa edistettyjen kokonaisuuksien merkityksen kohtalaisena tai suurena. Erityisesti alueellinen huoltovarmuus ja kriittisten alojen toimitusketjujen toimivuus korostuivat vastauksissa: yli neljä viidestä koki niiden merkityksen Pohjois-Savolle suurena. Infrastruktuuri- ja logistiikkatarpeiden esilläpitoa ja perustelua ja turvallisuus- ja kaksikäyttöteknologioiden alueellisten vahvuuksien tunnistamista ei pidetty alueellisesti yhtä olennaisina; niiden arvon suurena tunnisti noin puolet vastaajista.

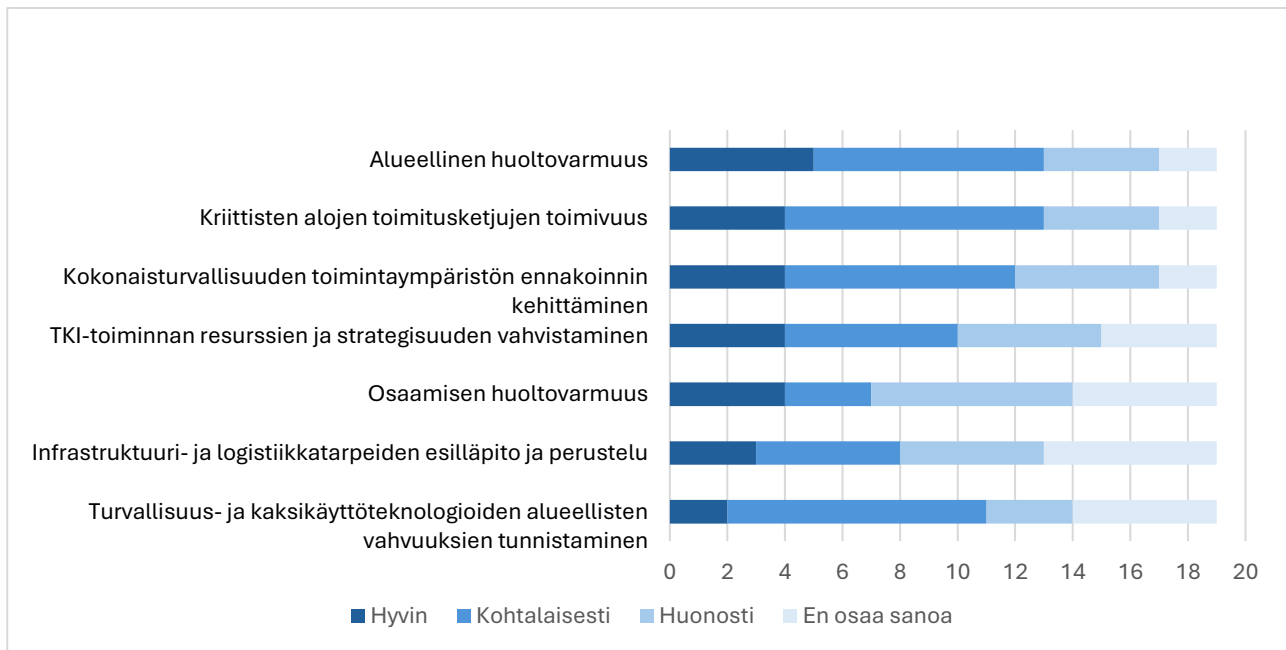

Kuvio 6. Vastaajien antama merkitys hankkeen kehittämistyön kohteena olleille kokonaisuuksille Pohjois-Savossa.

Hankkeen vaikuttavuus elinkeinopoliittisten kokonaisuuksien edistämisessä oman toimialan kannalta Pohjois-Savossa

Vastaajilta tiedusteltiin, missä määrin he arvioivat hankkeen edistäneen elinkeinopoliittisia kokonaisuuksia oman toimialansa kannalta Pohjois-Savossa. Vastaajista kaksi kolmesta arvioi hankkeen edistäneen hyvin tai kohtalaisesti alueellista huoltovarmuutta ja kriittisten alojen toimitusketjujen toimivuutta sekä kokonaisturvallisuuden toimintaympäristön ennakkointia.

Turvallisuus- ja kaksikäyttötekniologioiden alueellisten vahvuuksien tunnistamista ja TKI-toiminnan resurssien ja strategisuuden vahvistamista koki edistäneen hyvin tai kohtalaisesti noin puolet vastaajista. Noin kaksi viidestä vastaajasta tunnisti hankkeen tukeneen osaamisen huoltovarmuutta ja infrastruktuuri- ja logistiikkatarpeiden esilläpitoa ja perustelua.

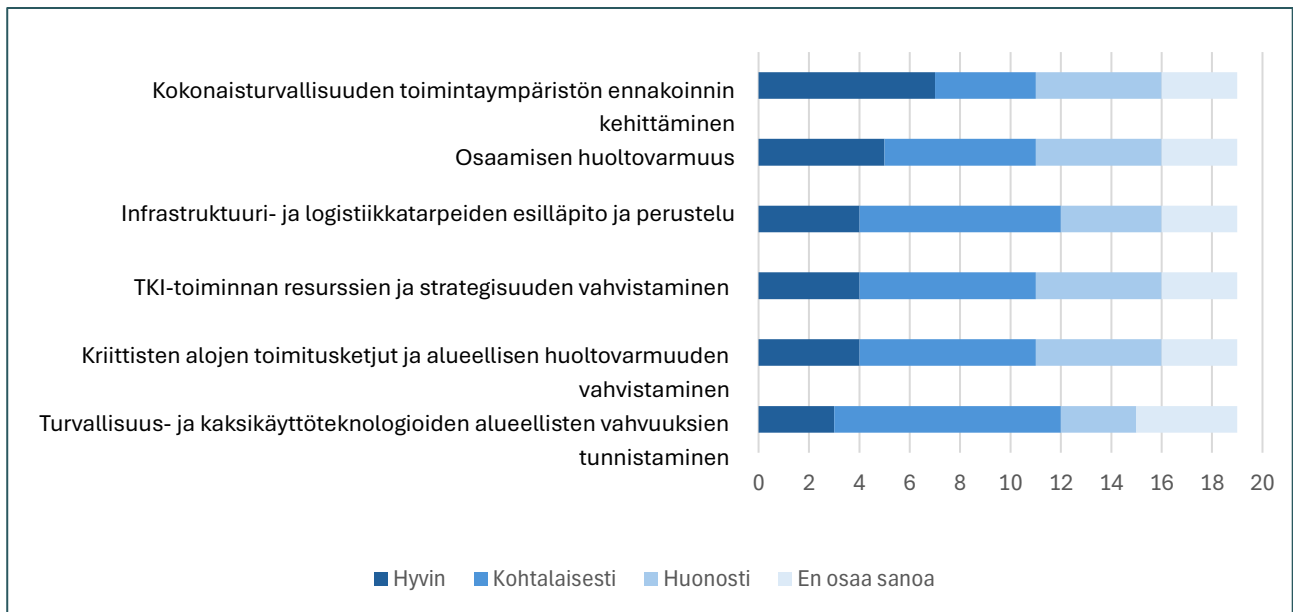

Kuvio 7. Vastaajien arvio hankkeen vaikuttavuudesta elinkeinopoliittisten kokonaisuuksien edistämisessä oman toimialan kannalta Pohjois-Savossa.

Hankkeen saavuttamat vaikutukset tavoitteissa

Vastaajia pyydettiin kertomaan, missä määrin hanke on saavuttanut vaikutuksia hankkeen tavoitteissa. Tavoitteita olivat *kokonaisturvallisuuden toimintaympäristön ennakkoinnin kehittäminen, osaamisen huoltovarmuus, infrastruktuuri- ja logistiikkatarpeiden esilläpito ja perustelut, TKI-toiminnan resurssien ja strategisuuden vahvistaminen, kriittisten alojen toimitusketjut ja alueellisen huoltovarmuuden vahvistaminen sekä turvallisuus- ja kaksikäyttötekniologioiden alueellisten vahvuuksien tunnistaminen.*

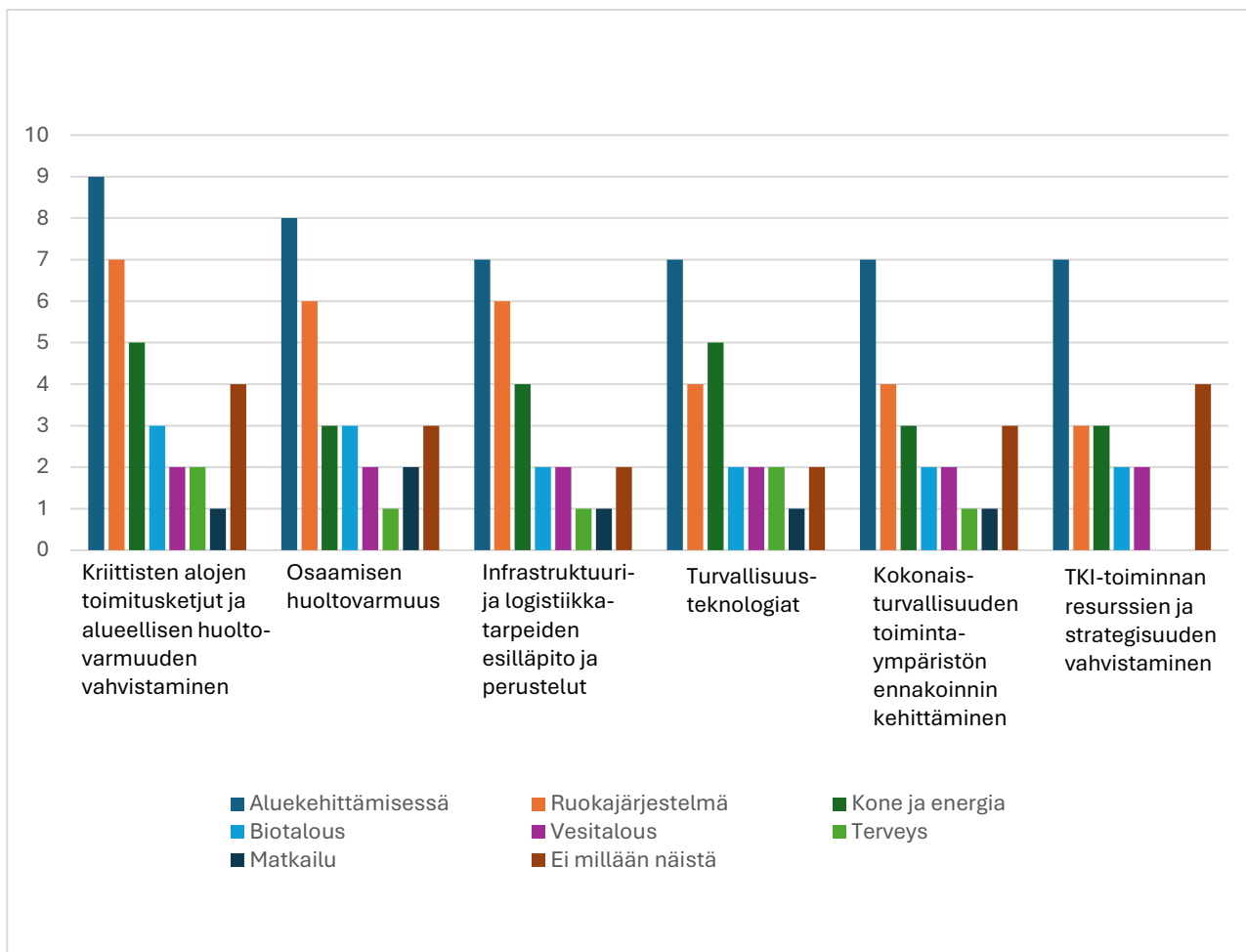
Vastaajista yli puolet arvioi hankkeen saavuttaneen vaikutuksia tavoitteissa hyvin tai kohtalaisesti. Hyvin tavoitteisiin oli päästy eritoten kokonaisturvallisuuden toimintaympäristön ennakkoinnin kehittämisessä. Muissa tavoitteissa suurempi osa vastaajista koki, että vaikutukset oli saavutettu enemmän kohtalaisesti kuin hyvin.

Kuvio 8. Vastaajien kokemus hankkeen tavoitteiden saavuttamisesta.

Hankkeen saavuttamat vaikutukset kärkialoittain ja aluekehittämisessä

Vastaajia pyydettiin arvioimaan hankkeen saavuttamia vaikutuksia kärkialoittain ja aluekehittämisessä. Vastaajat kokivat, että hankkeen vaikutukset näkyivät erityisesti aluekehittämisessä ja kärkialoilta ruokajärjestelmässä ja kone- ja energiasektorilla. On huomattava, että vastaajista juuri nämä kärkialat olivat hyvin edustettuina, samoin julkishallinto. Aluekehittämisen osalta vaikutukset kytkeytyivät erityisesti toimitusketjuihin, huoltovarmuuteen ja osaamiseen, ruokajärjestelmässä näiden lisäksi infrastruktuuriin ja logistiikkaan. Vaikutusten ei arvioitu niinkään ulottuneen kärkialoista vesitalouteen, terveyteen tai matkailuun.

Kuvio 9. Vastaajien arvio hankkeen saavuttamista vaikutuksista kärkialoittain ja aluekehittämisessä.

Avoimet vastaukset

Hankkeen hyödyt Pohjois-Savolle

Vastaajia pyydettiin kertomaan lähemmin hankkeen saavuttamista hyödyistä Pohjois-Savon alueelle. Vastauksissa hankkeen hyödyt tunnistettiin erityisesti kokonaisturvallisuuteen liittyvän osaamisen, verkostojen ja yhteistyön sekä aluekehitystyön vahvistamisessa. Hankkeen saavutuksina nähtiin kokonaisturvallisuuden teeman ja sen tärkeyden esille nostaminen ja keskustelun herättäminen aiheesta.

”Oli edelläkävijä nostamaan asian merkitsevyyden esille.”

Hanke aktivoi Pohjois-Savon toimijoita yhteistyöhön kokonaisturvallisuuden teeman ympärille ja vahvisti verkostomaista toimintaa. Vastauksissa tuotiin esille, että verkostoja ja yhteistyötä on rakentunut hankkeen myötä kokonaisturvallisuuden tekemisessä myös ylimaakunnallisesti, kansallisesti ja EU-tasolla.

"Hanke oli hyvä ns. "lähtölaukaus" Itäisen Suomen alueen toimijoiden yhteistyölle yli maakunta ja yhteistyöaluerajojen."

Osa vastaajista jäi kaipaamaan hankkeelta enemmän konkreettisia toimia. Samalla tunnistettiin, että kokonaisturvallisuuden kehittämiselle on jatkossakin tarvetta.

"Kovin pintaraapaisuksi vielä tässä hankkeessa hyödyt jäävät. Toivottavasti kuitenkin merkityksellisen asian äärellä jatketaan ja syvennetään hyötyjä entisestään."

Aluekehitystyö nähtiin mahdollisena ympäristönä kehittämistyön jatkamiselle ja kokonaisturvallisuuden mallin onnistunut integrointi aluekehittämiseen nostettiin esille vastauksissa. Aluekehitys nähtiin myös tahoksi, jonka puitteissa hankkeessa tehtyä kehittämistä olisi mahdollista jatkaa käytäntöön asti.

"Hanke herätteli keskustelua kokonaisturvallisuudesta ja tuotti kehitysajatuksia, joita voi jatkaa toimenpiteisiin erityisesti aluekehittämisessä."

Hankkeen toteutumattomat hyödyt Pohjois-Savossa

Vastaajia pyydettiin myös kuvaamaan, mitä hyötyjä hankkeella jäi toteutumatta Pohjois-Savossa. Hankkeelta jäätin kaipaamaan konkreettisia toimenpiteitä ja tavoitteisiin vastaamista. Samalla vastauksissa tiedostettiin, että kokonaisturvallisuuden edistämistyö on luonteeltaan pitkäjänteistä.

"Konkreettiset tulokset epäselviä."

"Toiminta on pitkäjänteistä. Nyt on päästy alkuun ja toimintamallia on tärkeä jatkaa ja ylläpitää."

Vastauksissa tunnistettiin tarve kokonaisturvallisuuden kehittämiselle jatkossakin. Kehittämiskohteena nähtiin esimerkiksi yksilön ja yhteiskunnan kriisinkestävyys ja siihen liittyvä osaaminen.

"Kriisinkestävyys ei mielestäni ole parantunut. Uusavuttomuus, ylireagointi, toimialatietoisuus, kriisikestävyyshyönteys ja ruokahuollon perusteet ovat edelleen huonot."

Pohdintaa herättivät myös hankkeessa muodostuneiden yhteistyörakenteiden jatkuvuus.

"Hankkeella on alku ja loppu. Nähtäväksi jää, että miten hankkeen yhteydessä muodostetut yhteistyörakenteet ja verkostot jatkavat sekä kehittyvät hankkeen päättymisen jälkeen."

Muut näkökohdat hankkeen toteutumisesta ja vaikuttavuudesta

Lisäksi vastaajilla oli mahdollisuus kertoa muita mahdollisia näkökohtia hankkeen toteutumisesta ja vaikuttavuudesta. Hankkeessa tehdyt vierailut Pohjois-Savon kunnissa ja Verkostoista yllivoimaa itäisille rajoille -webinaarisarja (kevät 2026) saivat kiitosta. Toimeliaisuudet edistivät kokonaisturvallisuuden tematiikan avaamista.

”Kuntavierailut avasivat kuntien ”silmit”, ettei enää ne entiset toimet riitä.”

Vastauksissa todettiin hankkeen tehneen kokonaisturvallisuuden ajankohtaista ja tärkeää aihetta tutummaksi. Samalla tunnistettiin teeman ja käsitteistön haastavuus.

”Hankkeen tavoitteet ja tässäkin kyselyssä käytetyt termit olivat niin ylätasoisia, että niistä ei oikein tahdo saada kiinni ja tunnistaa tämän hankkeen vaikutuksia käytäntöön.”

Vastauksissa esille nousi kokonaisturvallisuuteen liittyviä kehittämistarpeita, kuten kriisivalmius-, tietoisuus- ja kestävyys, ja hankkeen tulosten hyödyntäminen myös hankkeen päättyttyä.

”Hyvin ajankohtainen ja tärkeä hanke, jonka tuloksia on hyödynnettävissä hankkeen päättymisen jälkeenkin. Tulevalle toiminnalle tarvitaan kuitenkin resurssit.”